

УДК 658.5:330.341.1
DOI: 10.32342/2616-3853-2021-1-14-3

В.Л. ВОРОНІНА,
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри менеджменту імені І.А. Маркіної
Полтавського державного аграрного університету
ORCID 0000-0002-2434-4591

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ НА ДЕРЖАВНОМУ РІВНІ

У статті зазначено, що в умовах переходу до інноваційної моделі економічного розвитку держава стає головним автором, який виробляє національну стратегію розвитку, створює основні умови інноваційного розвитку, механізми саморегулювання та становлення ефективних інститутів інноваційного середовища. Державне управління інноваційним розвитком являє собою напрями правового, економічного та політичного характеру, що сприяють розвитку інноваційної діяльності в країні, враховують інтереси всіх суб'єктів економічної діяльності та всіх інститутів держави. У статті обгрунтовано теоретико-методологічні положення та практичні рекомендації стосовно державного регулювання та стратегічного управління інноваційним розвитком в умовах трансформації національної економіки. Розглянуто рівні ієрархічної структури стратегії інноваційного розвитку; здійснено огляд факторів економічного зростання розвинутих країн світу; окреслено цілі та нормативно-правове забезпечення державної стратегії інноваційного розвитку України; наведено проблеми, які стають на перешкоді інноваційного розвитку країни та шляхи їх подолання. Автором підкреслено, що важливими завданнями держави є: визначення пріоритетів інноваційного розвитку в умовах обмеженості ресурсів; вироблення інноваційної та науково-промислової політики, що відображає взаємні інтереси науки, промисловості, інвесторів; державна підтримка (у вигляді прямого бюджетного фінансування) великомасштабних досліджень та подальшого впровадження отриманих результатів у виробництво; забезпечення умов, необхідних для ефективного, «цивілізованого» функціонування інноваційного ринку. Отримані в ході дослідження результати сприятимуть удосконаленню стратегічного державного управління інноваційним розвитком економіки України з урахуванням його циклічності та тривалості сучасної соціально-економічної кризи.

Ключові слова: державне регулювання, економіка, економічна криза, економічний розвиток, інновації, інноваційний розвиток, підприємство, стратегія, трансформації, управління.

Постановка проблеми. Розвиток національної економіки на сучасному етапі є найбільш складним з часів незалежності України. Світова економічна криза, яка викликана поширенням COVID-19, значно змінила вимоги щодо ведення підприємницької діяльності та актуалізувала необхідність пристосування ринку до нових реалій. Але водночас внутрішні проблеми стану національної економіки України значно ускладнюють адаптацію підприємств до інноваційного напрямку розвитку. Йдеться про недосконалість законодавчої бази, військові дії на сході України, слабкість інституціонального середовища інноваційного підприємництва, зміни політичної кон'юнктури тощо.

Державне управління інноваційним розвитком являє собою напрями правового, економічного та політичного характеру, що сприяють розвитку інноваційної діяльності в країні, враховують інтереси всіх суб'єктів економічної діяльності та всіх інститутів держави [1, с. 129]. Ефективне державне управління інноваційним розвитком має ґрунтуватися на критичному оцінюванні реального стану та визначенні найважливіших проблем інновацій-

ного підприємництва. Розвиток національної економіки має відбуватися з урахуванням заходів захисту інноваційних систем, систематизації стратегії зі стимулювання нововведень та формування концепції відновлення розвитку інноваційного підприємництва за рахунок впровадження необхідних реформ у сфері державного управління інноваційної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти стратегічного управління інноваційним розвитком на державному рівні завжди перебували під пильною увагою закордонних і вітчизняних дослідників. У працях Ф. Агійона, Г. Александера, О. Амоші, Дж. Бейлі, Т. Бова, В. Бондарчука, З. Варналія, П. Друкера, М. Зось-Кіора, Я. Кука, О. Лапка, І. Луцків, І. Маркіної, Ф. Модільяні, Ж. Сейя, І. Семенова, М. Скиби, І. Фішера, В. Шевчука, Й. Шумпетера, І. Штулер, З. Юринця та інших вчених здійснено огляд та обґрунтування різноманітного інструментарію державної підтримки з урахуванням особливостей розвитку бізнесу та можливостей держави: визначено роль державного регулювання і підтримки системи інноваційного розвитку [2, с. 94]; розкрито основні засади формування механізму державного управління функціонуванням національної інноваційної системи [3, с. 133]; вивчено ступінь правового забезпечення державного регулювання інноваційного розвитку в Україні [4, с. 96]; конкретизовано завдання для вітчизняної інноваційно-інвестиційної політики [5, с. 76]; запропоновано заходи та напрями державної підтримки інноваційного розвитку в рамках системи «держава – наука – підприємство – бізнес» [6, с. 41]; надано практичні рекомендації щодо підвищення ефективності впливу держав у сфері інноваційної діяльності [7, с. 510]; висвітлено питання розробки інноваційних проєктів та аналізу економічної ефективності їх результатів [8].

Незважаючи на значний теоретико-методологічний масив досліджень з проблематики, що розглядається, на сьогодні не визначено найефективніший стратегічний інструментарій формування державного регулювання розвитку інноваційного підприємництва в умовах викликів економіки.

Мета статті. Метою статті є обґрунтування теоретико-методологічних положень та практичних рекомендацій стосовно державного регулювання та стратегічного управління інноваційним розвитком в умовах трансформації національної економіки.

Виклад основного матеріалу. Сстійке економічне зростання в сучасних умовах нерозривно пов'язане з інноваційною стратегією розвитку економіки. Стратегія інноваційного розвитку, з одного боку, покликана регулювати функціонування інноваційної сфери, тобто належить до горизонтальної складової соціально-економічної політики, а з іншого – включає в себе окремі економіко-мотиваційні елементи (наприклад, податкове регулювання інноваційної діяльності). Ієрархічна структура стратегії інноваційного розвитку пов'язана з виділенням чотирьох стратегічних рівнів управління: макrorівня, регіонального рівня, галузевого рівня та мікрорівня [1, с. 131; 4, с. 93].

Під макроекономічною стратегією інноваційного розвитку розуміється система заходів, напрямів діяльності держави, що мають на меті створення комплексного механізму підтримки інноваційної діяльності, підвищення конкурентоспроможності національної наукомісткої продукції через систему інституційних перетворень, розробку та вдосконалення нормативно-правової бази та розвиток інфраструктури інноваційного процесу [9, с. 44]. Методологічна постановка проблеми інноваційного регулювання дозволяє виділити три основні завдання, які вирішуються у рамках формування макроінноваційної політики:

- забезпечення інноваційної безпеки країни;
- виявлення та реалізація державних інноваційних пріоритетів;
- створення умов для інноваційної активності суб'єктів господарювання.

Регіональна та галузева стратегії інноваційного розвитку разом та окремо є політиками мезорівня (середнього рівня). Регіональна стратегія інноваційного розвитку спрямована на прив'язку діяльності підприємства до досягнення цілей регіону, зокрема інноваційних. Залежно від того, що являє собою регіон, які його цілі, визначається тип регіональної стратегії. Оскільки підприємство територіально прив'язане до регіону, воно не може безпосередньо суперечити його політиці та має враховувати при формуванні своєї стратегії інноваційного розвитку регіональні інтереси [7, с. 511].

Переходячи до завдань мезорівня, слід зазначити, що проблеми макрорівня у цьому випадку трансформуються у відповідні проблеми мезорівня: макроінноваційна безпека – на регіональну та галузеву інноваційну безпеку; державні пріоритети – у регіональні та галузеві; інноваційна активність – у проблему посилення інноваційної активності в регіоні та стимулювання підвищення інноваційного потенціалу регіону, а також активізації інноваційної діяльності усередині асоціативних галузевих утворень (рис. 1).

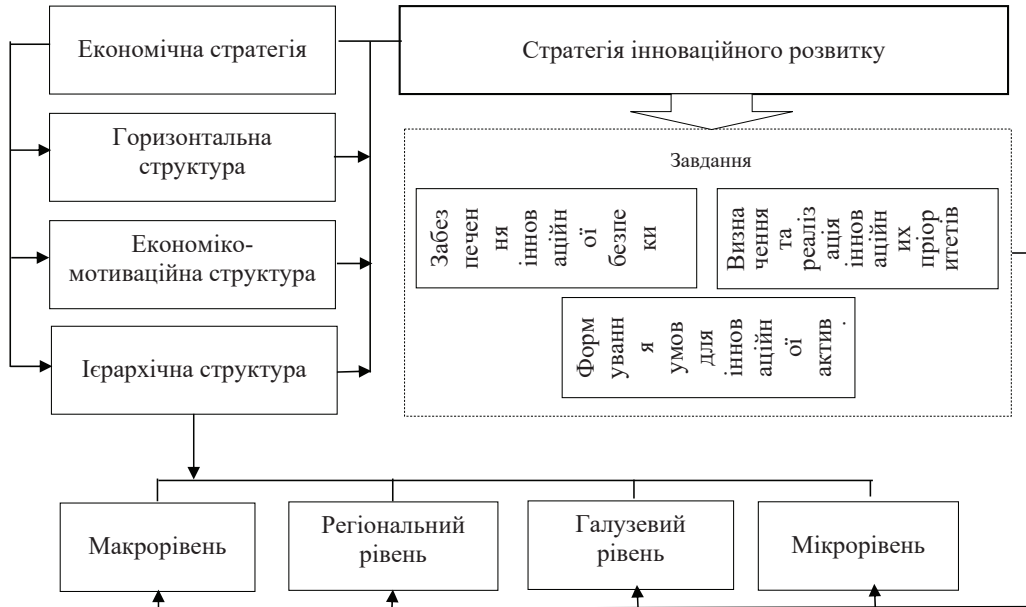

Рис. 1. Рівні та завдання стратегії інноваційного розвитку

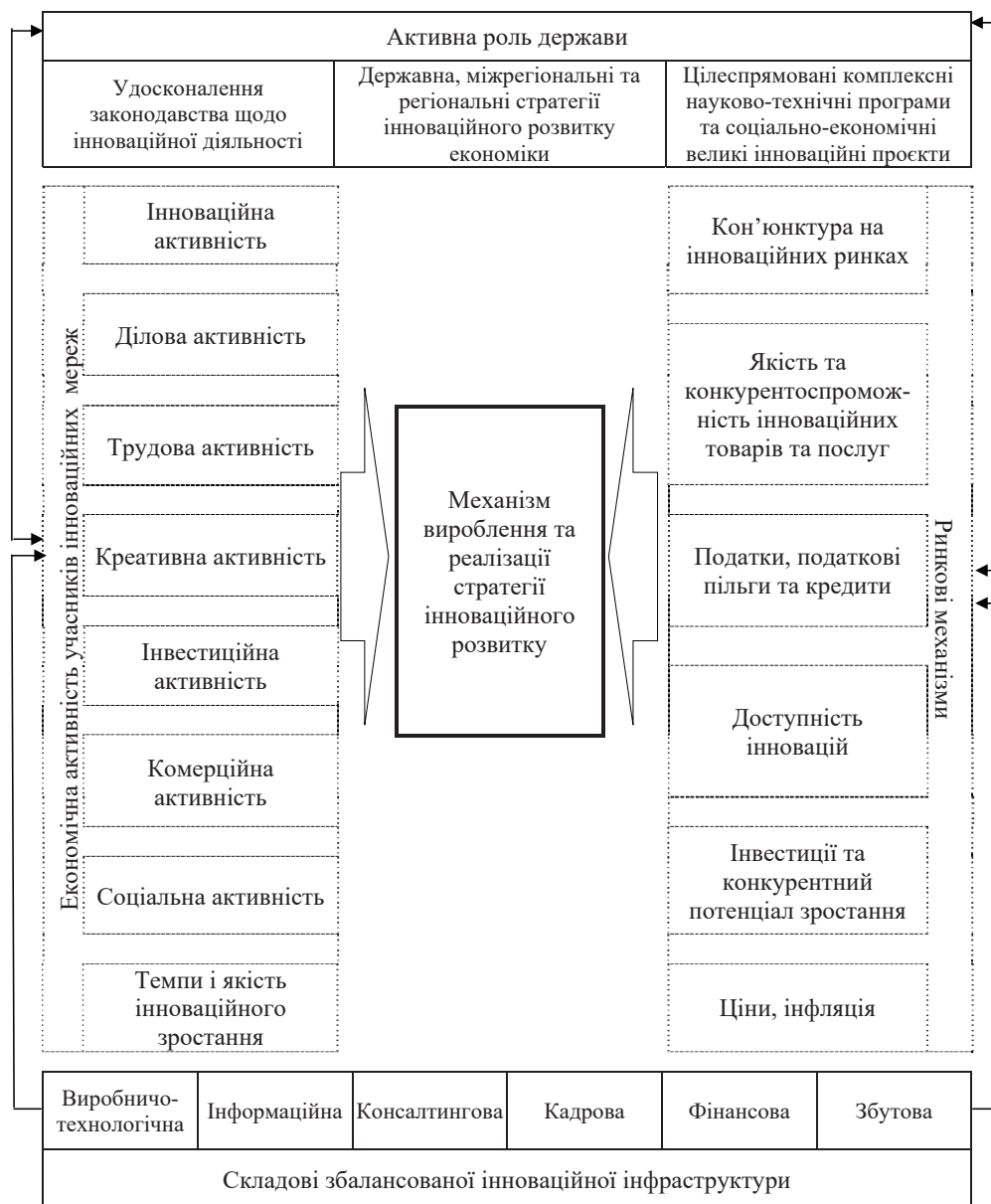
Мікрорівень – це рівень окремих підприємств та організацій. У свою чергу, він також може бути розкладений на структурні складові з вертикальним взаємозв'язком. Стратегія інноваційного розвитку на рівні підприємства чи мікрорівні дуже залежить від інноваційних стратегій вищих рівнів.

Розробляючи стратегію інноваційного розвитку, суспільство керується метою, яка визначається на тривалу перспективу. Але на окремих етапах, як правило, переломних, такої мети може і не бути. У цьому випадку горизонти стратегічного планування інноваційного розвитку звужуються. Однак у всіх випадках стратегія інноваційного розвитку включає в себе цілі та засоби їх досягнення. П. Вельфенс поділяє цілі на комплементарні (що доповнюють одна одну), нейтральні та конфліктні [10].

Держава має бути зацікавлена у підвищенні конкурентоспроможності шляхом реалізації інноваційної стратегії. Основними цілями державної стратегії інноваційного розвитку є забезпечення довгострокового сталого розвитку держави, формування економіки знань у країні, розвиток та ефективне використання інноваційного потенціалу, а також матеріальних та фінансових ресурсів, що спрямовуються на створення наукомістких технологій, товарів (робіт, послуг), випуск наукомісткої, конкурентоспроможної продукції (рис. 2).

На нашу думку, головною є інтеграція розрізнених інноваційних зусиль різних суб'єктів, зацікавлених в економічному розвитку, та побудова системи довгострокового та сталого управління. При цьому зробити це з урахуванням горизонтальних зв'язків в управлінні, тобто створення міжорганізаційних мереж та державно-приватного партнерства для інноваційного розвитку економіки.

Сьогодні у розвинутих країнах світу основним фактором економічного зростання стає не капітал та засоби виробництва, а знання та нові ідеї, що забезпечують випуск інтелектуальної, конкурентоспроможної продукції високої якості. У цей час динамічний розвиток держав та висока якість життя населення забезпечуються саме інноваційно-інтелектуальним характером економіки [11, с. 233].

Рис. 2. Фактори розвитку інноваційної економіки

На етапі розвитку світової економіки можна виділити три основні типи моделей науково-інноваційного розвитку розвинутих країн:

– країни, орієнтовані на лідерство в науці, реалізацію великомасштабних цільових проєктів, що охоплюють усі стадії науково-виробничого циклу, як правило, із значною часткою науково-інноваційного потенціалу в оборонному секторі;

– країни, орієнтовані на поширення нововведень, створення сприятливого інноваційного середовища, раціоналізацію всієї структури економіки;

– країни, що стимулюють нововведення шляхом розвитку інноваційної інфраструктури, забезпечення сприйнятливості до здобутків світового науково-технічного прогресу, координації дій різних секторів у галузі науки і технологій.

На перший план висувається завдання створення державою загальних умов розвитку підприємництва та інноваційної діяльності; створення середовища, що стимулює інноваційний ризик, сприяє залученню приватного та іноземного капіталу у створення наукоміської продукції, стимулювання різних форм кооперації між державним та підприємницьким секторами наукової та промислової діяльності. Саме партнерство держави та приватного бізнесу знижує ризики неефективних рішень у сфері інноваційної діяльності.

Основні тенденції діяльності держави в інноваційній сфері розвинутих країн привели до формування універсальних, перевірених світовою практикою та доведених рекомендацій щодо змісту та основних завдань державної підтримки інноваційної діяльності, до основних з яких можна віднести:

– ухвалення відповідних нормативно-правових рішень у сферах, які традиційно закріплені за державою;

– активне сприяння трансферу технологій, створених у зонах традиційної відповідальності держави;

– відігравання провідної ролі у кооперації партнерства держави та приватного сектора у всіх напрямках інноваційної діяльності, по можливості брати участь у тих чи інших вузлах «ланцюжка» створення інновації, які мають як велику суспільну користь, так і значущість для приватного сектора;

– фокусування національних зусиль на технологіях, що є критичними для зростаючої економіки [11, с. 235; 12, с. 84].

На нашу думку, необхідність активної участі держави в інноваційному процесі, у виробленні та реалізації стратегії інноваційного прориву диктується кількома факторами:

1. Обов'язок держави – об'ємне та довгострокове бачення, прийняття стратегічних рішень з урахуванням усіх можливих наслідків.

2. Держава формує інноваційний клімат, загальні правові рамки та норми здійснення інноваційної діяльності з урахуванням специфічних умов її здійснення та високого ризику.

3. Держава має взяти на себе вибір стратегії та здійснення інновацій у неринковому секторі економіки.

4. Держава не може опинитися осторонь від освоєння та поширення базисних інновацій у ринковому секторі економіки.

5. Держава має сприяти розвитку інноваційної інфраструктури та малого інноваційного бізнесу.

6. Безпосередній предмет турботи держави – підготовка кадрового потенціалу для інноваційного прориву.

7. Важливим полем інноваційної діяльності держави є регламентація та захист інтелектуальної власності, її використання як у країні, так і за кордоном.

Вважаємо, що в умовах переходу економіки на інноваційний шлях розвитку інноваційна стратегія має зайняти принципово нове місце у всій системі державного регулювання. Вона вже не може являти собою якийсь відокремлений фрагмент у стратегії соціально-економічного розвитку, а стає у центрі системи державного регулювання та пронизує собою всі її аспекти. Вона має бути акцентована на стимулювання трансферу знань, що набуває форми трансферу технологій.

Варто підкреслити, що важливими завданнями держави є: визначення пріоритетів інноваційного розвитку в умовах обмеженості ресурсів; вироблення інноваційної та науково-промислової політики, що відображає взаємні інтереси науки, промисловості, інвесторів;

державна підтримка (у вигляді прямого бюджетного фінансування) великомасштабних досліджень та подальшого впровадження здобутих результатів у виробництво; забезпечення умов, необхідних для ефективного, «цивілізованого» функціонування інноваційного ринку.

Оскільки джерел генерування знань у новому суспільстві стає все більше, то особливої актуальності набуває підтримка систем взаємодії різних джерел знання, розповсюдження різноманітних знань, що генеруються різноманітними продуцентами. Без зовнішньої підтримки виробнику і споживачеві знань часто просто неможливо знайти один одного, не говорячи вже про взаємодії. Найбільш наочний приклад – це державна підтримка консорціумів науково-дослідних інститутів, університетів з високотехнологічними промисловими підприємствами, спрямованими на взаємне збагачення цих двох структур знаннями [6, с. 41].

Пріоритетні, законодавчо встановлені напрями інноваційної діяльності орієнтовані, насамперед, на підвищення експортного потенціалу та забезпечення соціально-економічних потреб населення у високотехнологічній, конкурентоспроможній, екологічно чистій продукції та якісних послугах. Зрозуміло, що для України, в умовах обмеженості фінансових ресурсів, реалізація одразу всіх напрямів є нереальною. Потрібні дійові заходи, які б надавали можливість реалізовувати невелику кількість проривних інноваційних проєктів і залучати кошти для подальшого розвитку інноваційних ідей за обмеженого бюджетного фінансування.

Сьогодні найбільшими проблемами, які стають на перешкоді інноваційного розвитку України, є:

- сумнівність отримання достовірної оцінки та визначення конкретного економічного ефекту від обраних інноваційних проєктів;
- неопрацьованість методичних основ розробки й експертизи стратегічних і середньострокових пріоритетів інноваційного розвитку;
- відсутність чіткого алгоритму процедури утворення системи загальнодержавних пріоритетів та критеріальної бази;
- недосконалий механізм формування ієрархії пріоритетів з урахуванням результатів виконання Державної програми прогнозування науково-технологічного й інноваційного розвитку у попередніх роках;
- державна підтримка незначної кількості інноваційних проєктів, оскільки більшість проєктів належить до інвестиційної сфери;
- невизначеність рівня якості управління реалізацією пріоритетів і контролю ефективності цього процесу;
- практично відсутність залучення підприємництва, наукової громадськості;
- основний наголос ставиться на дослідженнях та розробках, які вже досягли світового рівня, а не на тих, які можуть у перспективі вивести на світовий ринок задля розвитку держави;
- доволі не обґрунтований вибір окремих галузей, як пріоритетних з метою підвищення конкурентоспроможності держави, наприклад, АПК чи легка промисловість не спроможні стати ключовими в економічному зростанні країни через високу конкурентоспроможність зарубіжних країн.

У сучасних ринково-економічних умовах, інноваційні підприємства прагнуть до скорочення виробничого циклу та підвищення темпів життєздатності інновації. Отже, теоретичне осмислення особливостей здійснення стратегічного управління інноваційним розвитком на державному рівні потребує постійного оцінювання та перегляду як інструментів державної підтримки, так і вироблення нових з урахуванням політичних тенденцій, швидкоплинності інституціонального середовища, кон'юнктурних змін, які формуються під впливом трансформації національної економіки. Усе це потребує масштабних часових витрат та залучення широкого кола інноваційного потенціалу з повною активізацією виробничих потужностей і підтримкою держави.

Складна політично-економічна ситуація в Україні вимагає перегляду пріоритетів інноваційного розвитку для уточнення та встановлення таких напрямів, які відповідатимуть сучасним цілям і завданням розвитку інноваційної економіки.

На нашу думку, як в Законі України «Про інноваційну діяльність» [13], так і в Господарському кодексі [14] варто визначити суть, організаційно-правові форми та спектр діяльності (в тому числі і фінансування) інфраструктури підтримки інновацій та бізнесу, яка включає в себе: наукові парки, технопарки, бізнес-інкубатори, структуру з трансферу технологій тощо.

Закон України «Про інноваційну діяльність» «...визначає правові, економічні та організаційні засади державного регулювання інноваційної діяльності в Україні, встановлює форми стимулювання державою інноваційних процесів і спрямований на підтримку розвитку економіки України інноваційним шляхом». У цьому Законі зазначено, що «головною метою державної інноваційної політики є створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсозберігаючих технологій, виробництва та реалізації нових видів конкурентоспроможної продукції» [13].

У Законі «Про наукову і науково-технічну діяльність» [15] вперше чітко визначено функції і взаємовідносини науки і органів державної влади. Стисло виклавши повноваження у цій сфері, закон покликаний створити дійовий механізм визначення науково-технологічних та інноваційних пріоритетів.

Закон «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [16] окреслює коло перспективних галузей науки та промисловості, яким може надаватися державна підтримка. У цьому Законі простежується думка про перехід від непрямой підтримки інновацій (на основі податкових пільг) до прямого субсидування через пільгові кредити, гранти та державні замовлення.

За період з 1994 р. схвалено майже 50 стратегічних документів щодо розвитку інновацій. На сьогодні налічується більше 20 стратегій, 85 концепцій, 20 ключових напрямів реформування чи розвитку певних сфер діяльності в Україні. Однак, на нашу думку, вони мають виключно галузевий характер (йдеться про Стратегію розвитку промислового комплексу України, Стратегію низьковуглецевого розвитку до 2050 року, Стратегію розвитку експорту продукції сільськогосподарства, харчової та переробної промисловості до 2026 року та ін.).

Висновки. У процесі дослідження питання державного регулювання інноваційної діяльності нами встановлено, що вагомими інструментами, які застосовуються в багатьох країнах для стимулювання інноваційної економіки, є податкові заохочення і пряме фінансування інновацій урядом. Україна має науково-технологічний потенціал; розробляються унікальні продукти і технології, але для їх реалізації необхідна ефективна державна підтримка та передбачені законом можливості залучення різноманітних джерел фінансування. Отже, держава має створювати умови для активізації національного науково-технічного потенціалу та формування сприятливого середовища для інноваційного розвитку, впровадження нових технологічних укладів, подолання розривів між наукою та виробництвом, забезпечення реального трансферу технологій. Дифузія та трансфер інновацій до інших сфер економіки забезпечать формування високотехнологічних кластерів, здатних модернізувати економіку загалом. Вважаємо, що сутність механізму реалізації стратегії інноваційного розвитку полягає у цілеспрямованому та скоординованому впливі органів управління, бізнес-структур та громадського сектора на соціально-економічні процеси з метою формування стійких та позитивних змін змісту, технології та результатів цих процесів, що відповідають сучасним та майбутнім вимогам навколишнього ринкового середовища.

Список використаних джерел

1. Brockova K., Rossokha V., Chaban V., Zos-Kior M., Hnatenko I., Rubezhanska V. Economic mechanism of optimizing the innovation investment program of the development of agro-industrial production. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2021. Vol. 43. No. 1. P. 129–135.

2. Бондарчук В.Д. Державне регулювання інноваційного розвитку регіону. *Економіка та держава*. 2010. № 5. С. 93–95.
3. Бова Т.В. Формування механізму державного управління функціонуванням національної інноваційної системи. *Економіка та держава*. 2010. № 4. С. 132–134.
4. Орлова-Курилова О. В. Умови формування інноваційної моделі економічного розвитку економіки України. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького. Серія «Економічні науки»*. 2017. Вип. 81. Т. 19. С. 93–97.
5. Маркіна І.А., Вороніна В.Л., Хорошко Д.Р. Управління інноваційним потенціалом як фактор стратегічного розвитку та конкурентних переваг підприємства. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2020. Вип. 3 (26). С. 76–81. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/9008>
6. Луциків І.В. Реалії практики державної підтримки у сфері забезпечення інноваційного розвитку економіки України. *Держава та регіони*. 2011. № 5. С. 38–41.
7. Zos-Kior M., Hnatenko I., Isai O., Shtuler I., Samborskyi O., Rubezhanska V. Management of Efficiency of the Energy and Resource Saving Innovative Projects at the Processing Enterprises. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2020. Vol. 42. No. 4. P. 504–515. Doi: <https://doi.org/10.15544/mts.2020.52> <https://ejournals.vdu.lt/index.php/mtsrbid/article/view/2031/1482>
8. Markina I., Voronina V., Aksiuk Y. Marketing information for holding leading positions in the market segment of the grain processing enterprises. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research: Proceedings of the 2nd International Conference on Social, Economic and Academic Leadership (ICSEAL 2018)*, 217, 193–201. URL: <https://www.atlantis-press.com/proceedings/icseal-18/25904312>
9. Малоїван В.В. Інноваційна інфраструктура: методологічні засади правового регулювання. *Право та інновації*. 2015. № 2 (10). С. 43–48.
10. Вельфенс П. Основы экономической политики. 2002. 477 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/1896532/>
11. Юринець З.В. Іноземний досвід формування національних інноваційних систем та його реалії в Україні. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. 2014. Вип. 51. С. 230–236.
12. Козлова А.І. Етапи формування стратегій інноваційного розвитку в країнах ЄС. *Бізнесінформ*. 2013. № 4. С. 82–85. URL: https://www.business-inform.net/annotated-catalogue/?year=2013&abstract=2013_04_0&stqa=13&lang=ua
13. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
14. Господарський кодекс України. Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
15. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
16. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 08.09.2011 № 3715-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>

References

1. Brockova K., Rossokha V., Chaban V., Zos-Kior M., Hnatenko I., Rubezhanska V. (2021). Economic mechanism of optimizing the innovation investment program of the development of agro-industrial production. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. Vol. 43. No. 1. Pp. 129-135.
2. Bondarchuk V.D. (2010). *Derzhavne rehulivannia innovatsiinoho rozvytku rehionu* [State regulation of innovative development of the region]. *Ekonomika ta derzhava* [Economy and state]. No. 5. Pp. 93-95.

3. Bova T.V. (2010). *Formuvannia mekhanizmu derzhavnoho upravlinnia funktsionuvanniam natsionalnoi innovatsiinoi systemy* [Formation of the mechanism of state management of functioning of national innovation system]. *Ekonomika ta derzhava* [Economy and state]. No. 4. Pp. 132-134.
4. Orlova-Kurylova O.V. (2017). *Umovy formuvannia innovatsiinoi modeli ekonomichnoho rozvytku ekonomiky Ukrainy* [Conditions for the formation of an innovative model of economic development of Ukraine's economy]. *Naukovyi visnykh Lvivskoho natsionalnoho universytetu veterynarnoi medytsyny ta biotekhnologii im. S. Z. Hzhyskoho. Serii "Ekonomichni nauky"* [Scientific spring of Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnology. S. Gzhysky. Economic Sciences Series]. Vol. 81. T. 19. Pp. 93-97.
5. Markina I. A., Voronina V. L., Khoroshko D. R. (2020). *Upravlinnia innovatsiinym potentsialom yak factor stratehichnoho rozvytku ta konkurentnykh perevah pidpriemstva* [Management of innovation potential as a factor of strategic development and competitive advantages of the enterprise]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia* [Eastern Europe: Economy, Business and Management]. No. 3 (26), Pp. 76-81. Available at: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/9008> (accessed 15 November 2021).
6. Lutsykyv I. V. (2011). *Realii praktyky derzhavnoi pidtrymky u sferi zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku ekonomiky Ukrainy* [The realities of the practice of state support in the field of innovative development of Ukraine's economy]. *Derzhava ta rehiony* [State and regions]. No. 5. Pp. 38-41.
7. Zos-Kior M., Hnatenko I., Isai, O., Shtuler I., Samborskyi O., Rubezhanska V. (2020). Management of Efficiency of the Energy and Resource Saving Innovative Projects at the Processing Enterprises. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. Vol. 42. No. 4. Pp. 504-515. Doi: <https://doi.org/10.15544/mts.2020.52> <https://ejournals.vdu.lt/index.php/mtsrbid/article/view/2031/1482> (accessed 30 November 2021).
8. Markina I., Voronina V., Aksiuk Y. (2018). Marketing information for holding leading positions in the market segment of the grain processing enterprises. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research: Proceedings of the 2nd International Conference on Social, Economic and Academic Leadership (ICSEAL 2018)*, 217, 193-201. Available at: <https://www.atlantis-press.com/proceedings/icseal-18/25904312> (accessed 11 December 2021)
9. Maloivan V. V. (2015). *Innovatsiina infrastruktura: metodolohichni zasady pravovoho rehuliuвання* [Innovation infrastructure: methodological principles of legal regulation]. *Pravo ta innovatsii* [Law and innovation]. No. 2 (10). Pp. 43-48.
10. Vel'fens P. (2002). *Osnovy jekonomicheskoy politiki* [Fundamentals of Economic Policy]. Available at: <https://www.twirpx.com/file/1896532/> (accessed 05 December 2021).
11. Yurynets Z. V. (2014). *Inozemnyi dosvid formuvannia natsionalnykh innovatsiinykh system ta yoho realii v Ukraini* [Foreign experience in the formation of national innovation systems and its realities in Ukraine]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii ekonomichna* [Bulletin of Lviv University. The series is economic]. Vol. 51. Pp. 230-236.
12. Kozlova A. I. (2013). *Etapy formuvannia stratehii innovatsiinoho rozvytku v krainakh YeS*. [Stages of formation of strategies of innovative development in the EU countries]. *Biznesinform* [Business information]. No. 4. Pp. 82-85. Available at: https://www.businessinform.net/annotated-catalogue/?year=2013&abstract=2013_04_0&stqa=13&lang=ua (accessed 05 December 2021).
13. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012). The Law of Ukraine «On innovation activity», available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/40-15> (accessed 10 December 2021).
14. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003). Code of Ukraine “Commercial Code of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (accessed 10 December 2021).
15. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015). The Law of Ukraine “About scientific and scientific-technical activity”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (accessed 11 December 2021).

16. The Verkhovna Rada of Ukraine (2011). The Law of Ukraine “On priority areas of innovation in Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text> (accessed 11 December 2021).

STRATEGIC MANAGEMENT OF INNOVATIVE DEVELOPMENT AT THE STATE LEVEL

Victoriia L. Voronina, Poltava State Agrarian University (Ukraine).

E-mail: vivoronina1@gmail.com

DOI: 10.32342/2616-3853-2021-1-14-3

Key words: *state regulation, economy, economic crisis, economic development, innovations, innovative development, enterprise, strategy, transformations, management.*

The article notes that in the transition to an innovative model of economic development, the state becomes the main author who develops a national development strategy, creates the basic conditions for innovative development, mechanisms of self-regulation and the formation of effective institutions of innovation environment. Public administration of innovative development is an area of legal, economic and political nature that promotes the development of innovation in the country, taking into account the interests of all economic actors and all institutions of the state. The article substantiates the theoretical and methodological provisions and practical recommendations for state regulation and strategic management of innovative development in the transformation of the national economy. The levels of the hierarchical structure of the innovation development strategy are considered; the factors of economic growth in developed countries are reviewed; the goals and normative-legal support of the state strategy of innovative development of Ukraine are outlined; the problems that stand in the way of innovative development of the country and ways to overcome them are named. The author emphasizes that the important tasks of the state are: determining the priorities of innovative development in conditions of limited resources; development of innovation and scientific-industrial policy that reflects the mutual interests of science, industry, investors; state support (in the form of direct budget funding) for large-scale research and further implementation of the results in production; providing the conditions necessary for the effective, «civilized» functioning of the innovation market. The results obtained during the study will contribute to the improvement of strategic public administration of innovative development of Ukraine’s economy, taking into account its cyclical nature and duration of the current socio-economic crisis.

Одержано 20.09.2021.